

Όνοματεπώνυμο: .....
Μάθημα: .....
Ύλη: .....
Επιμέλεια διαγωνίσματος: .....
Αξιολόγηση :

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΑΡΧΑΙΑ Γ ΛΥΚΕΙΟΥ Ο.Π. ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Α.ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ὅτι μὲν οὖν νομοθετητέον περὶ παιδείας καὶ ταύτην κοινὴν ποιητέον, φανερόν τις δ' ἔσται ἡ παιδεία καὶ πῶς χρὴ παιδεύεσθαι, δεῖ μὴ λανθάνειν. νῦν γὰρ ἀμφισβητεῖται περὶ τῶν ἔργων. Οὐ γὰρ ταῦτά πάντες ὑπολαμβάνουσι δεῖν μανθάνειν τοὺς νέους οὔτε πρὸς ἀρετὴν οὔτε πρὸς τὸν βίον τὸν ἄριστον, οὐδὲ φανερόν ποτέρον πρὸς τὴν διάνοιαν πρέπει μᾶλλον ἢ πρὸς τὸ τῆς ψυχῆς ἦθος. Ἐκ τε τῆς ἐμποδῶν παιδείας ταραχώδης ἡ σκέψις καὶ δῆλον οὐδὲν ποτέρον ἀσκεῖν δεῖ τὰ χρήσιμα πρὸς τὸν βίον ἢ τὰ τείνοντα πρὸς ἀρετὴν ἢ τὰ περιττά (πάντα γὰρ εἴληφε ταῦτα κριτὰς τινες)· περὶ τε τῶν πρὸς ἀρετὴν οὐθέν ἐστιν ὁμολογούμενον (καὶ γὰρ τὴν ἀρετὴν οὐ τὴν αὐτὴν εὐθὺς πάντες τιμῶσιν, ὥστ' εὐλόγως διαφέρονται καὶ πρὸς τὴν ἀσκήσιν αὐτῆς).

Ὅτι μὲν οὖν τὰ ἀναγκαῖα δεῖ διδάσκεσθαι τῶν χρησίμων, οὐκ ἄδηλον ὅτι δὲ οὐ πάντα, διηρημένων τῶν τε ἐλευθερίων ἔργων καὶ τῶν ἀνελευθερίων φανερόν, καὶ ὅτι τῶν τοιούτων δεῖ μετέχειν ὅσα τῶν χρησίμων ποιήσει τὸν μετέχοντα μὴ βάνουσον. Βάνουσον δ' ἔργον εἶναι δεῖ τοῦτο νομίζειν καὶ τέχνην ταύτην καὶ μάθησιν, ὅσαι πρὸς τὰς χρήσεις καὶ τὰς πράξεις τὰς τῆς ἀρετῆς ἀχρηστον ἀπεργάζονται τὸ σῶμα τῶν ἐλευθέρων [ἢ τὴν ψυχὴν] ἢ τὴν διάνοιαν.

A1. α. Δίπλα σε καθεμία ἀπὸ τις παρακάτω περιόδους λόγου νὰ γράψετε «Σ», ἀν εἶναι σωστή, ἢ «Λ», ἀν εἶναι λανθασμένη, με βάση τὸ ἀρχαῖο κείμενο:

1. Ὁ Ἀριστοτέλης υποστηρίζει τὴν ἀνάγκη νομοθετικοῦ πλαισίου γιὰ τὴν παιδεία
2. Ἡ ἐξέταση τοῦ εκπαιδευτικοῦ συστήματος τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀριστοτέλη μπορεῖ νὰ δείξει τι πρέπει νὰ ἀποτελεῖ τὴ διδακτέα ὕλη.
3. Ὅλοι συμφωνοῦν πῶς πρέπει νὰ διδάσκονται τὰ χρήσιμα πρὸς τὸ βίον.
4. Ὁ Ἀριστοτέλης προτείνει νὰ διδάσκονται ὅλα τὰ ἀναγκαῖα γιὰ τὸν βίον.
5. Οἱ βάνουσοι ἐνασχολήσεις ἐπηρεάζουν τὸ σῶμα, τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου.

(Μονάδες 5)

β. Για καθεμιά από τις παραπάνω απαντήσεις να γράψετε στο τετράδιό σας το τμήμα του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνει.

(Μονάδες 5)

(Μονάδες 10)

B1. Ποιος πρέπει να είναι ο χαρακτήρας της εκπαίδευσης κατά τον Αριστοτέλη; Με ποιον εκφραστικό τρόπο δηλώνει τη γνώμη του;

(Μονάδες 10)

B2. Ποια είναι η πρόταση του Αριστοτέλη για το περιεχόμενο της εκπαίδευσης;

(Μονάδες 10)

B3. Δίπλα σε καθεμιά από τις παρακάτω περιόδους λόγου να γράψετε «Σ», αν είναι σωστή, ή «Λ», αν είναι λανθασμένη:

1. Ο Αριστοτέλης φοίτησε σε πολλές σχολές στην Αθήνα , πριν καταλήξει στην Ακαδημία.
2. Ο Αριστοτέλης στην πρώτη περίοδο του στην Αθήνα είχε πολλούς εχθρούς και λίγους φίλους.
3. Για την εκπαίδευση του Αλέξανδρου ο Αριστοτέλης χρησιμοποίησε κατά κύριο λόγο τα φιλοσοφικά του κείμενα.
4. Όταν έφυγε οριστικά ο Αριστοτέλης από την Αθήνα, πήγε να ζήσει στη Χαλκιδική.
5. Στα Ηθικά Νικομάχεια η ενασχόληση του Αριστοτέλη αφορά την ηθική και την αγωγή.

(Μονάδες 10)

B4. Για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις να γράψετε μια λέξη του διδαγμένου πρωτότυπου κειμένου ετυμολογικά συγγενή: **βάθρο, αριθμός, τάση, διέλευση, ανόητος, φορείο, ένδεια, ξιφασκία, κακούργος, ηχοληψία.**

(Μονάδες 10)

B5.ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Πλάτωνος, Νόμοι

Αθηναίος: Επομένως, η θέση μας είναι να κάνουμε ότι μπορούμε, για να εμποδίσουμε τα παιδιά μας να δοκιμάσουν νέα πράγματα τόσο στο χορό όσο και στο τραγούδι, αλλά και να σταματήσουμε κάθε προσπάθεια εκείνων που επιχειρούν να τα δειλεύσουν σε νεωτερισμούς.

Αθηναίος: Ας πάρουμε κάποιον που έχει συνηθίσει σε σοβαρή και προσεγμένη μουσική από την παιδική του ηλικία μέχρι την ωριμότητα του. Αν ακούσει κάτι αντίθετο, θα το θεωρήσει απαίσιο και θα το μισήσει. Αν όμως έχει μάθει να απολαμβάνει την κοινή μουσική, δεν θα του αρέσει το σωστό και καλλιεργημένο είδος της. Όπως είπα, λοιπόν καμιά μουσική δεν είναι καλύτερη ή χειρότερη από την άλλη στο θέμα της ευχαρίστησης ή της αηδίας. Η διαφορά είναι μόνο ότι η μία κάνει καλύτερους τους ανθρώπους που έχουν ανατραφεί μ' αυτήν, ενώ ή άλλη χειρότερους.

Αφού μελετήσετε τα παραπάνω αποσπάσματα , να συγκρίνετε τις απόψεις του Αριστοτέλη για το περιεχόμενο της παιδείας με όσα αναφέρει ο Αθηναίος σε αυτό.

(Μονάδες 10)

Γ.ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Αισχίνου Κατά Τιμάρχου, 105-107

Ο ρήτορας Αισχίνης κατηγορεί τον Τιμάρχο για τον ανήθικο βίο του.

ἀλλ' ἴσως ἂν τις εἴποι, ὡς ἀποδόμενος τὴν πατρῶαν οἰκίαν ἐτέραν ἄλλοθί του τοῦ ἄστεως ἐκτήσατο, ἀντί δὲ τῆς ἐσχατιᾶς καὶ τοῦ χωρίου τοῦ Ἀλωπεκῆσι καὶ τῶν δημιουργῶν καὶ τῶν ἄλλων εἰς τὰργύρειά τι κατεσκευάσατο, ὥσπερ καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ πρότερον. ἀλλ' οὐκ ἔστι τούτῳ λοιπὸν οὐκ οἰκία, οὐ συνοικία, οὐ συνοικία, οὐ χωρίον, οὐκ οἰκέται, οὐ δάνεισμα, οὐκ ἄλλ' οὐδὲν ἀφ' ὧν ἄνθρωποι μὴ κακοῦργοι ζῶσιν. ἀλλὰ τούτῳ ἀντί τῶν πατρῶων περίεστι βδελυρία, συκοφαντία, θράσος, τρυφή, δειλία, ἀναίδεια, τὸ μὴ ἐπίστασθαι ἐρυθριᾶν ἐπὶ τοῖς αἰσχροῖς· ἐξ ὧν ἂν ὁ κάκιστος καὶ ἀλυσιτελέστατος πολίτης γένοιτο. οὐ τοίνυν μόνον τὰ πατρῶα κατεδήδοκεν, ἀλλὰ καὶ τὰ κοινὰ τὰ ὑμέτερα, ὅσων πῶποτε κύριος γέγονεν. οὗτος γὰρ ταύτην τὴν ἡλικίαν ἔχων ἦν ὑμεῖς ὁρᾶτε, οὐκ ἔστιν ἦντινα οὐκ ἤρξεν ἀρχὴν, οὐδεμίαν λαχὼν οὐδὲ

χειροτονηθείς, ἀλλὰ πάσας παρὰ τοὺς νόμους πριάμενος. ὦν τὰς μὲν πλείστας παρήσω, δυοῖν δ' ἢ τριῶν μόνον μνησθήσομαι. **λογιστῆς** γὰρ γενόμενος πλεῖστα μὲν τὴν πόλιν ἔβλαψε δῶρα λαμβάνων παρὰ τῶν μὴ δικαίως ἀρξάντων, μάλιστα δ' ἐσυκοφάντησε **τῶν ὑπευθύνων** τοὺς μηδὲν ἡδίκηκότας. ἤρξε δ' ἐν Ἄνδρῳ πριάμενος τριάκοντα μνῶν τὴν ἀρχήν, δανεισάμενος ἐπ' ἑννέα ὀβολοῖς τὴν μνᾶν, εὐπορίαν τῇ βδελυρία τῇ ἑαυτοῦ τοὺς συμμάχους τοὺς ὑμετέρους ποιούμενος· καὶ τοσαύτην ἀσέλγειαν ἐπεδείξατο εἰς ἐλευθέρων ἀνθρώπων γυναικας ἡλικίην οὐδεὶς πώποθ' ἕτερος. ὦν οὐδένα ἐγὼ παρακαλῶ δεῦρο τὴν αὐτοῦ συμφορὰν, ἦν εἴλετο σιγᾶν, εἰς πολλοὺς ἐκμαρτυρήσοντα, ἀλλ' ὑμῖν τοῦτο καταλείπω σκοπεῖν.

G1. Να μεταφράσετε τα απόσπασμα: «**λογιστῆς γὰρ γενόμενος..... τοῦτο καταλείπω σκοπεῖν**»

Μονάδες 10

G2. Πώς διαχειρίστηκε ο Τίμαρχος την πατρική του περιουσία , σύμφωνα με τον Αισχίνη; Γιατί είναι άξιος μομφής;

Μονάδες 10

G3. α. ἀλλ' οὐκ ἔστι τούτῳ λοιπὸν οὐκ οἰκία, οὐ συνοικία, οὐ συνοικία, οὐ χωρίον, οὐκ οἰκέται, οὐ δάνεισμα, οὐκ ἄλλ' οὐδὲν ἀφ' ὧν ἄνθρωποι μὴ κακοῦργοι ζῶσιν. : **Να μεταφέρετε τους κλιτούς τύπους στον άλλον αριθμό , όπου αυτό είναι δυνατό.**

Μονάδες 6

β. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους :

εἶποι : γ' ενικό πρόσωπο προστακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή

ἀποδόμενος : απαρέμφατο στον ίδιο χρόνο

ἐπεδείξατο: β' ενικό πρόσωπο υποτακτικής στον ίδιο χρόνο

εἴλετο: α' ενικό πρόσωπο ευκτικής στον ίδιο χρόνο

Μονάδες 4

G4 α. Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις του κειμένου: **ὄσων, τὴν ἡλικίαν, λογιστῆς, τῶν ὑπευθύνων.**

Μονάδες 4

β. και τοσαύτην ασέλγειαν ἐπεδείξατο εἰς ἐλευθέρων ἀνθρώπων γυναῖκας : **Να διακρίνετε το είδος της σύνταξης και να την τρέψετε ώστε να τονίζεται η ενέργεια που δηλώνει το ρήμα.**

Μονάδες 3

γ. **λογιστής** γὰρ γενόμενος πλεῖστα μὲν τὴν πόλιν ἔβλαψε δῶρα λαμβάνων παρὰ τῶν μὴ δικαίως ἀρξάντων. **Να μετατραπεί ο ευθύς λόγο σε πλάγιο με ρήμα εξάρτησης το Αισχίνης ἔφη**

Μονάδες 3